

Київський університет імені Бориса Грінченка
(повне найменування вищого навчального закладу)

Кафедра фінансів та економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи


« » 2016 р.



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки

072 Фінанси, банківська справа та страхування
(шифр і назва напрямку підготовки)

інститут, факультет, відділення

Факультет інформаційних технологій та управління
(назва інституту, факультету, відділення)



2016 – 2017 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни вступ до спеціальності для студентів галузі знань 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Розробник:

Фещук Марія Юріївна, викладач кафедри фінансів та економіки факультету Інформаційних технологій і управління Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри фінансів та економіки
Протокол від « 28 » серпня 2016 року № 1.

Завідувач кафедри

I. Zelisko
(підпис)

Зеліско І. М.
(прізвище та ініціали)

Борисенко Д.А. -

© Фещук М. Ю., 2016 р.

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016 р.

Вступ до спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Нормативна дисципліна циклу професійної та практичної підготовки
	Напрямок підготовки 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	
Модулів – 1	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Рік підготовки 1-й
Змістових модулів – 2		Семестр 1-й
Індивідуальні завдання: орієнтовна тематика індивідуальних завдань додається		
Загальна кількість годин – 60		Лекції 16 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2		Семінарські 12 год.
		Модульний контроль 4 год.
		Самостійна робота 28 год.
		Індивідуальні завдання 0 год.
		Семестровий контроль 0 год.
		Вид контролю Залік

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання –

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – роз'яснити студентам особливості організації підготовки фахівців економічного профілю в університеті, сформувати у студентів комплексне уявлення про функціонування фінансів різних рівнів та їх взаємозв'язку.

Завдання курсу – ознайомлення студентів з теоретичними основами вивчення фінансів, які будуть розширені при подальшому вивченні фінансових дисциплін.

У результаті вивчення навчальної дисципліни **студент повинен знати:**

- соціально-економічну сутність, функції і роль фінансів;
- генезис категорії фінансів, еволюційний розвиток фінансів;
- становлення і розвиток фінансової науки;
- фінансове право і завдання фінансової політики, організацію фінансів суб'єктів господарювання;
- сутність фінансів держави та домогосподарств;
- складові податкової системи та податкову політику;
- економічний зміст і принципи будови бюджетної системи;
- принципи та види страхування;
- функції та структуру фінансового ринку;
- теоретичні засади фінансового менеджменту;
- економічну суть міжнародних фінансів і міжнародні фінансові відносини;
- особливості фінансів країн з розвинутою ринковою економікою;
- сутність фінансів Європейського Союзу.

Студент повинен уміти:

- об'єктивно оцінювати економічні процеси та фінансову політику держави;
- аналізувати фінансові відносини в суспільстві;
- розуміти тенденції розвитку фінансових відносин та їх особливості у сфері державних фінансів та фінансів суб'єктів господарювання;
- розробляти і вирішувати актуальні питання теорії і практики розбудови фінансової політики держави;
- здійснювати експертну оцінку імовірних тенденцій впливу фінансів на суспільний прогрес;
- виявляти недоліки і переваги діючого фінансового механізму;
- швидко опанувати зміни, які відбуваються у світовій фінансовій системі.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I ФІНАНСИ І ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ

Тема 1. ЕКОНОМІЧНА ПРИРОДА І ПРИЗНАЧЕННЯ ФІНАНСІВ. ФІНАНСОВА НАУКА

Фінанси як економічні відносини і як грошові фонди за рівнями управління економікою. Об'єктивна необхідність фінансів. Фінанси як економічна категорія. Об'єкт, суб'єкт та функції фінансів. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями. Характерні ознаки фінансів. Склад фінансових відносин. Функції фінансів, їх суть. Історичний аспект виникнення фінансів.

Тема 2. ФІНАНСОВА СИСТЕМА І ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА

Суть фінансової системи, її склад та принципи побудови. Загальна характеристика сфер і ланок фінансової системи. Проблеми розвитку фінансової системи в Україні. Зміст та призначення фінансової політики. Види фінансової політики (бюджетна політика, податкова політика, грошово-кредитна політика, інвестиційна політика, митна політика), їх характеристика. Методи реалізації фінансової політики: політика економічного розвитку, політика стабілізації, політика обмеження ділової активності. Фінансова стратегія і фінансова тактика. Особливості сучасної фінансової політики України.

Тема 3. ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ І ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ

Суть фінансового механізму. Фінансовий механізм та його складові елементи: фінансове планування й прогнозування; фінансові показники; нормативи, ліміти, резерви; стимули і санкції; система управління фінансами. Структура фінансового механізму. Зведені та індивідуальні фінансові показники. Цілі фінансового планування. Зміст і функції фінансового планування. Принципи фінансового планування (наукова обґрунтованість; єдність фінансових планів; безперервність; стабільність). Методологія фінансового планування. Види та сутність фінансових планів. Сутність збалансованості фінансового плану. Бюджет (кошторис) як інструмент фінансового планування. Гнучкість планування та його значення для підприємства. Види фінансового планування за плановим періодом. Ревізія та аудит. Система фінансових балансів.

Тема 4. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ. ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ

Управління фінансами та його складові елементи. Організація управління фінансами в Україні. Стратегічне та оперативне управління фінансами. Розподіл функцій в управлінні фінансами між державними органами. Функції Міністерства фінансів України та його структурних підрозділів в управлінні фінансами. Зміст, сфера та принципи фінансового контролю. Об'єкти та суб'єкти фінансового контролю. Класифікація фінансового контролю. Форми та методи фінансового контролю. Організація фінансового контролю в Україні. Відмінності фінансового контролю та аудиту.

Змістовий модуль I ДЕРЖАВНІ ФІНАНСИ

Тема 5. НЕОБХІДНІСТЬ І СУТЬ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ

Сутність та значення державних фінансів. Склад державних фінансів: сукупність усіх бюджетів держави; централізовані (прибутки державних підприємств і організацій; надходження від державного страхування; прибуток і надходження від зовнішньоекономічної діяльності держави; надходження від населення) і децентралізовані (прибуток; амортизаційні відрахування; кредит банку; кредиторська заборгованість; кошти, отримані від випуску цінних паперів) фонди цільового призначення; фінанси підприємств і організацій державної та комунальної форм власності; державний кредит; державне особисте і майнове страхування.

Тема 6. БЮДЖЕТ І БЮДЖЕТНА СИСТЕМА

Призначення бюджету в економіці. Державний бюджет як економічна категорія. Функції державного бюджету (акумулятивна, розподільча, контрольна). Види державний бюджетів. Структура бюджетної класифікації в Україні – прибутки бюджету; витрати бюджету; фінансування бюджету; державний борг. Функціональна структура витрат бюджетів. Бюджетна система України. Склад бюджетної системи України. Принципи побудови фінансової системи

держави. Використання бюджету у процесах регулювання економіки та забезпечення добробуту населення.

Тема 7. ПОДАТКИ І ПОДАТКОВІ СИСТЕМИ

Призначення податків у економічній системі держави. Історичний аспект виникнення і розвитку податків. Функцій податків: фіскальна, розподільча, регулююча. Податкова система України: загальнодержавні та місцеві податки і збори. Види і форми податків. Принципи створення податкових систем. Основні риси розвитку податкових систем. Міжнародний досвід функціонування та розвитку податкових систем. Принципи оптимальності податкових систем.

Тема 8. СТРАХУВАННЯ І СТРАХОВИЙ РИНОК

Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервності суспільного виробництва. Особливості фінансових відносин у сфері страхування. Функції страхування.

Суб'єкти страхових відносин: страховик, страхувальник, застрахований отримувач.

Форми і методи страхового захисту. Система страхових фондів.

Класифікація страхування за об'єктами і за ознакою ризику. Принципи обов'язкового і добровільного страхування.

Страхування майна юридичних і фізичних осіб, його види і форми.

Страхування кредитних і фінансових ризиків. Економічна необхідність, значення і види. Умови страхування кредитних і фінансових ризиків.

Особисте страхування, його сутність і значення в забезпеченні соціального захисту громадян. Види особистого обов'язкового і добровільного страхування.

Перестраховування. Необхідність і роль перестраховування в забезпеченні сталості страхових операцій.

Доходи і витрати страховика. Страхові платежі як основне джерело доходів страховика. Витрати на виплату страхового відшкодування і страхових сум, відрахування в запасні і резервні фонди.

Фінансові результати страхових операцій, їх рентабельність. Прибуток страхових організацій, його розподіл і використання.

Страховий ринок. Поняття страхового ринку і його організаційна структура. Учасники страхового ринку. Організаційні форми існування страхових компаній.

Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні. Ліцензування страхової діяльності.

Формування і розвиток страхового ринку в Україні.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	Усього	у тому числі			
л.		сем.	м.к.	інд.	с.р.
Змістовий модуль I ФІНАНСИ І ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ					
Тема 1. ЕКОНОМІЧНА ПРИРОДА І ПРИЗНАЧЕННЯ ФІНАНСІВ. ФІНАНСОВА НАУКА		2	2		3
Тема 2. ФІНАНСОВА СИСТЕМА І ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА		2			3
Тема 3. ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ І ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ		2	2		4
Тема 4. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ. ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ		2	2		4
Разом за змістовим модулем 1		8	6	2	14
Змістовий модуль I ДЕРЖАВНІ ФІНАНСИ					
Тема 5. НЕОБХІДНІСТЬ І СУТЬ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ		2	2		3
Тема 6. БЮДЖЕТ І БЮДЖЕТНА СИСТЕМА		2	2		3
Тема 7. ПОДАТКИ І ПОДАТКОВІ СИСТЕМИ		2	2		4

Тема 8. СТРАХУВАННЯ І СТРАХОВИЙ РИНОК		2				4
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>		8	6	2		14
<i>Усього годин</i>	60	16	12	4		28

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Змістовий модуль I ФІНАНСИ І ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ</i>		
1	Тема 1. ЕКОНОМІЧНА ПРИРОДА І ПРИЗНАЧЕННЯ ФІНАНСІВ. ФІНАНСОВА НАУКА	2
2	Тема 2. ФІНАНСОВА СИСТЕМА І ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА	2
3	Тема 3. ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ І ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ	2
	Тема 4. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ. ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ	
<i>Змістовий модуль I ДЕРЖАВНІ ФІНАНСИ</i>		
4	Тема 5. НЕОБХІДНІСТЬ І СУТЬ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ	2
5	Тема 6. БЮДЖЕТ І БЮДЖЕТНА СИСТЕМА	2
6	Тема 7. ПОДАТКИ І ПОДАТКОВІ СИСТЕМИ	2
	Тема 8. СТРАХУВАННЯ І СТРАХОВИЙ РИНОК	
	Разом	12

6. Теми практичних занять – не передбачено навчальним планом

7. Теми лабораторних занять не передбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
<i>Змістовий модуль I ФІНАНСИ І ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ</i>			
1	Тема 1. ЕКОНОМІЧНА ПРИРОДА І ПРИЗНАЧЕННЯ ФІНАНСІВ. ФІНАНСОВА НАУКА	3	5
2	Тема 2. ФІНАНСОВА СИСТЕМА І ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА	3	5
	Тема 3. ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ І ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ	4	5
	Тема 4. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ. ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ	4	5
<i>Змістовий модуль I ДЕРЖАВНІ ФІНАНСИ</i>			
3	Тема 5. НЕОБХІДНІСТЬ І СУТЬ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ	3	5
4	Тема 6. БЮДЖЕТ І БЮДЖЕТНА СИСТЕМА	3	5
5	Тема 7. ПОДАТКИ І ПОДАТКОВІ СИСТЕМИ	4	5
6	Тема 8. СТРАХУВАННЯ І СТРАХОВИЙ РИНОК	4	5
	Разом	28	40

9. Індивідуальні завдання не передбачено навчальним планом

10. Навчально-методична карта дисципліни
Разом: 60 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 12 год.,
самостійна робота – 28 год., модульний контроль – 4 год.

Тиждень	XVII							
Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II			
Назва модулів	ФІНАНСИ І ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ				ДЕРЖАВНІ ФІНАНСИ			
Лекції	2	2	2	2	2	2	2	2
Теми лекцій	Економічна природа і призначення фінансів. Фінансова наука	Фінансова система і фінансова політика	Фінансовий механізм і фінансове планування	Управління фінансами. Фінансовий контроль	Необхідність і суть державних фінансів	Бюджет і бюджетна система	Податки і податкова система	Страховання і страховий ринок
Теми семінарських занять	Фінансова система і фінансова політика		Фінансовий механізм і фінансове планування	Управління фінансами. Фінансовий контроль	Бюджет і бюджетна система		Податки і податкова система	Страховання і страховий ринок
Самостійна робота	(4*5 балів)				(4*5 балів)			
ІНДЗ								
Види поточного контролю	Модульна к.р. №1 25 балів				Модульна к.р. №2 25 балів			
	Загальна кількість балів – 164							
	Коефіцієнт – 1,64							

11. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint-презентація), лабораторні роботи, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Вивчення дисципліни здійснюється за машинним варіантом з організацією занять у спеціалізованих комп'ютерних залах, де кожний студент отримує можливість навчатись безпосередньо на індивідуальному робочому місці, обладнаному персональним комп'ютером.

12. Методи контролю

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Оцінка за кожний змістовий модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, за виконання індивідуальних завдань, за модульну контрольну роботу. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в електронному вигляді або з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- *Методи усного контролю*: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- *Методи письмового контролю*: модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, реферат.
- *Комп'ютерного контролю*: тестові програми.
- *Методи самоконтролю*: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- систематичність відвідування занять;
- своєчасність виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;

- ініціативність у навчальній діяльності;
- виконання тестових завдань.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти дисципліни (п. 10), де зазначено види контролю і кількість балів за видами. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано нижче у таблицях.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	МК	T5	T6	T7	T8	МК	164
6	17	17	17	25	6	17	17	17	25	

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування лекцій	1	8	8
2.	Відвідування семінарських занять	1	6	6
3.	Робота на семінарських заняттях (доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії)	10	3	30
4.	Модульні контрольні роботи	25	2	50
5.	Написання тестових перевірних робіт	10	3	30
6.	Самостійна робота (7 робіт по 5 балів)	5	8	40
7.	Підсумковий рейтинговий бал			164
	Коефіцієнт переведення рейтингу у 100-бальну шкалу			1,64

Шкала оцінювання: рейтингова оцінка та оцінка за стобальною шкалою

Рейтингова оцінка	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності

E	60-68	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

13. Методичне забезпечення

Викладання навчальної дисципліни забезпечується сучасними технічними засобами навчання, які побудовані на новітніх інформаційно-комунікаційних технологіях (мультимедійний комп'ютер, мультимедійний проєктор, інтерактивний комплекс SMART Board, авторські засоби мультимедіа).

На заняттях і під час самостійній роботі студентів використовуються методичні рекомендації щодо вивчення дисципліни, ілюстративні комп'ютерні дидактичні матеріали, які розроблені на кафедрі, а саме:

- електронний навчальний курс.
- презентації.
- навчальні посібники.
- робоча навчальна програма.
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.
- засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

14. Рекомендована література

Нормативна

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. - 1996.- №30. - С.141.
2. Бюджетний кодекс України від 08.07. 2010 р. № 2456-VI / електронний ресурс <http://www.rada.gov.ua>
3. Закон України "Про власність" від 7 лютого 1991 р. // Закони України: В 12 т. — Т. 1. — С. 173—188.
4. Закон України "Про підприємництво" від 7 лютого 1991 р. // Закони України: В 12 т. — Т. 1. — С. 191—201.
5. Закон України "Про господарські товариства" від 19 вересня 1991 р. // Закони України: В 12 т. — Т. 2. — С. 189—212.
6. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" від 16 квітня 1991 р. // Закони України: В 12 т. — Т. 1. — С. 333—336.
7. Закон України "Про інвестиційну діяльність" від 18 вересня 1991 р. // Закони України: В 12 т. — Т. 3. — С. 132—136.
8. Закон України "Про заставу" від 2 жовтня 1992 р. // Закони України: В 12 т. — Т. 4. — С. 55—70.
9. Закон України "Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні" від 26 січня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 13.
10. Закон України "Про аудиторську діяльність" від 22 квітня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — №23.

11. Закон України "Про страхування" від 7 березня 1996 р. № 85/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — №18.
12. Закон України "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні" від 30 жовтня 1996 р. // Закони України: В 12 т. — Т. 11. — С 177—188.
13. Закон України "Про лізинг" від 16 грудня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 9—10.
14. Закон України "Про систему оподаткування" від 18 лютого 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — №8.
15. Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" від 22 травня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 29.
16. Закон України "Про податок на додану вартість" від 3 квітня 1997 р. № 168/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 51.
17. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 24.
18. Закон України "Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування" від 26 червня 1997 р. № 400/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 37.
19. Закон України "Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу паперів в Україні" від 10 грудня 1998 р. // Урядовий кур'єр. — 1997. — 12 грудня. — С 6—10.
20. Закон України "Про державну податкову службу в Україні" від 5 лютого 1998 р. № 83/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1998. - № 29.
21. Закон України "Про Національний банк України" від 20 травня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 29.
22. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності" від 23 вересня 1999 р. № 1105-XIV // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 46—47.
23. Закон України "Про Рахункову палату Верховної Ради України" від 11 липня 1996 р. № 315/96-ВР// Відомості Верховної Ради України. - 1999. - № 43.
24. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття" від 2 березня 2000 р. № 1533-III // Відомості Верховної Ради України. — 2000. — № 22.
25. Закон України "Про державну підтримку малого підприємництва" від 19 жовтня 2000 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2000. — № 51—52.
26. Закон України "Про національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні" від 21 грудня 2000 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 7.
27. Закон України "Про банки і банківську діяльність" від 17 січня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2001.— №5—6.
28. Закон України "Про страхові тарифи на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності" від 22 лютого 2001 р. № 2272-III // Офіційний вісник України. — 2001. — № 12.
29. Закон України "Про обов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням" від 18 січня 2001 р. №2 2240-111 // Урядовий кур'єр. - 2001. - №38.
30. Закон України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" від 12 липня 2001 р. //Урядовий кур'єр. — 2001. — № 154. — С 6—12.
31. Закон України "Про платіжні системи та переказ грошей в Україні" // Урядовий кур'єр. — 2001. — № 84. — С 6—10.
32. Закон України "Про розмір внесків на деякі види загальнообов'язкового державного соціального страхування" від 1 листопада 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — №4.

33. Закон України "Про Державний бюджет України на поточний рік" // Урядовий кур'єр. — 2006. — № 29. — С 2—10.
34. Закон України "Про господарський кодекс України" // Голос України. — 2003. — № 49—50.
35. Закон Украины "О налогообложении прибыли предприятий" (с изм. 24 декабря 2002 г. № 349-IV "О внесении изменений в Закон Украины "О налогообложении прибыли предприятий") // Налоги и бухгалтерский учет. — 2003. — 27 января.
36. Закон України "Про іпотеку" // Урядовий кур'єр. - 2003.- № 183.-С.1-12.
37. Закон України "Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати" // Урядовий кур'єр. — 2003. — № 154. — С 1—12.
38. Закон України "Про податок з доходів фізичних осіб" від 22 травня 2003 р. № 889-IV // Голос України. — 2003. — 22 липня.
39. Закон України "Про цінні папери та фондовий ринок" від 23 лютого 2006 р. // Урядовий кур'єр. — 2006. — № 37.
40. Указ Президента України "Про Державне казначейство України" від 26 квітня 1995 р. № 335/95 // Діло. — 1995. — №43.
41. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження порядку формування та використання коштів резерву Пенсійного фонду" від 6 травня 2001 р. № 435 // Офіційний вісник України. — 2001. — № 20.
42. Постанова Кабінету Міністрів України "Про впровадження казначейської системи виконання державного бюджету" від 14 січня 1997 р. № 13 // Зібрання законодавства України. — 1997. — №1. — Ст. 10.
43. Положення про Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України від 4 квітня 2003 р. // Урядовий кур'єр.— 2003.— №71.
44. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI / електронний ресурс <http://www.rada.gov.ua>
45. Указ Президента України "Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва" від 3 липня 1998 р. № 727/98 // Урядовий кур'єр. — 1998. — № 128.
46. Указ Президента України "Про заходи щодо підвищення ефективності контрольно-ревізійної роботи" від 27 серпня 2000 р. № 1031/2000 .
47. Указ Президента України "Про внесення змін до Указу Президента України від 3 липня 1998 р. № 727 "Про спрощену систему оподаткування, обліку і звітності суб'єктів підприємництва" // Відомості Верховної Ради України. — 1998. — №2.

Базова

48. Азаренкова Г. М., Борисенко І. І. Фінанси: практикум. - К.: Знання, 2008.-279с.
49. Білик М.Д., Бабяк Н.Д., Соколова О.Б. Фінанси підприємств: Практикум.-К.: Центр учбової літератури, 2008.-196с.
50. Боди З., Мертон Р. Финансы: Пер. с англ.: Учеб. пособие. -М.:Изд. дом "Вильямс", 2000. – 592 с.
- 51.Василик О.Д., Василик О.О. Теорія фінансів: Підручник.- К.: НІОМ, 2001.- 416 с.
52. Данілов О. Д., Серебрянський Д. М. Фінанси у запитаннях і відповідях: навч. посіб. - К.: КНТ, 2009.-528с.
53. Заречнев А. М., Малаєва Т. В., Русанова Р.П. Фінанси. Тести та задачі: Навчальний посібник. - Київ: ЦУЛ, 2003.-196с.
54. Історія Європейського Союзу Електронний ресурс.-Режим доступу:<http://euinfo.tut.su/istoriya.htm>.
55. Карлін М. І. Фінанси України та сусідських держав. - К.: Знання, 2007.-323с.
56. Карлін М.І. Європейська інтеграція / М.І. Карлін.- Луцьк: РВВ «Вежа», 2008.-759с.
57. Кремень О. І., Кремень В. М. Фінанси. Навч. посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2012.- 416с.
58. Петленко Ю.В., Рожко О.Д. Місцеві фінанси: Опорний конспект.-К.: Кондор, 2009.-282с.

59. Романенко О.Р. Фінанси: Підручник. - К.: Центр Навчальної Літератури, 2004.- 312с.
60. Фінанси для фінансистів [текст]: підручник. / О.А. Шеремет, І. В. Дем'яненко, К. В. Багацька [та ін.] за заг. ред. Т. А. Говорушко. - К.: «Центр учбової літератури», 2013.- 612с.
61. Фінанси: курс для фінансистів/ За ред. д.е.н., проф. Буряка П.Ю., д.е.н., проф. Жихор О.Б.-К.: Хай-Тек Прес, 2010.-528с.
62. Фінанси: підручник /за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова-К.: Знання.-2008.- 611с.
63. Фінанси: курс для фінансистів: Навч. посіб./ За ред. В. І. Оспішева. - К.: Знання, 2008.-567с.
64. Финансы: Учеб. пособие / Под ред. А.М. Ковалевой. - М.: Финансы и статистика, 2008.- 416с.
65. Фінанси: Навч. посіб. / О. П. Близнюк, Л. І. Лачкова, В. І. Оспішев та ін.; За ред. В.І. Оспішева. - К.: Знання, 2006.- 366с.
66. European Union Public Finance. - Luxemburg: Office for Official publications of the EC, 2008.- 427р.

Допоміжна

67. Ван Хорн Дж. К. Основы управления финансами: Пер. с англ. - М.: Финансы и статистика, 2003.-800с.
68. Зеліско І. М. Фінансові ресурси інтеграційних аграрних формувань в сучасному вимірі: монографія / І. М. Зеліско – К.: ННЦ ІАЕ. – 2012. – 451 с.
69. Зимовець В.В., Зубик С.П. Фінансове посередництво: Навч. посіб. -К.: КНЕУ, 2005.- 288с.
70. Данілов О. Д., Паєнтко Т. В. Фінанси підприємств у запитаннях і відповідях: навч. посіб. - К.: КНТ, 2009.-272с.
71. Савчук В.П. Практическая энциклопедия. Финансовый менеджмент. - 3-е изд. - К.: Companion Group, 2008.-880с.
72. Унінець-Ходаківська В.П., Вихор О.І., Лятамбор О. А. Ринок фінансових послуг: Підручник.-К.: Кондор, 2009.-484с.
73. Філімоненков О.С., Дема Д.І. Фінанси підприємств: Підручник.- К.: Алерта, 2009.- 496 с.